

SYNPUNKTER FÖRSLAG TILL HAVS- & KUSTPLAN

Till:

registrator@varmdo.se

Värmdö kommun
134 81 Gustavsberg.

Synpunkter på Värmdö kommuns förslag till havs- och kustplan. Diarienumret 2018KS/0824

Gustavsbergs Båtklubb, GBK, med ett medlemstal på ca 700 klubbmedlemmar i kommunen, vill härmed lämna synpunkter på Värmdö kommuns förslag till havs- och kustplan.

Sammanfattning

Gustavsbergs Båtklubb ser övervägande positivt på att Värmdö kommun tar ett grepp om havs- och kustplanering på det sätt som nu sker. I en starkt växande kommun som Värmdö kommun bidrar en övergripande planering och långsiktighet till en hållbar och förutsägbar utveckling. Möjligheten att utöva vattenburet friluftsliv skattas högt av såväl kommunens invånare som klubbmedlemmar, en långsiktig planering av kusten säkerställer detta över tid.

Däremot är Gustavsbergs Båtklubb starkt kritiska till det förslag till riktlinjer som anger ett generellt ankringsförbud i vatten grundare än sex meter. I avsaknad av en tydlig konsekvensanalys kan vi lätt förledas att tro att denna riktlinje slår över mer eller mindre samtliga vikar inom Värmdö Kommun. GBK tror inte att det är det som Värmdö Kommun avser med riktlinjen, men då måste en tydlig konsekvensanalys arbetas fram och ett tydligare utpekande av vilka vikar som åsyftas.

Gustavsbergs Båtklubb anser dock att det är relevant att inventerade och dokumenterat skyddsvärda vikar kan skyddas med begränsningar av fartygstrafik. Såsom exempelvis fågelskyddsområden utgör redan idag.

Därutöver anser GBK:

- Allmänhetens tillgång till stränder bör även inbegripa båtlivets möjligheter att komma in i skyddade vikar
- Sexmetersgränsen innebär stor begränsning av det rörliga båtlivet, en inskränkning av allemansrätten.
- GBK ser en ökad säkerhetsrisk p.g.a att ankring sker på större djup än 6 m och osäkra hårda bottnar med ett sämre fäste för båtankare, vilket kan skapa skador på både människor samt båtar.

Gustavsbergs Båtklubb föreslår vidare att:

- Värmdö kommun utreder hur man kan underlätta utveckling av infrastruktur för det vattenburna friluftslivet i redan exploaterade områden på vatten grundare än sex meters djup.
- Värmdö Kommun tillsammans med de lokala och regionala båtorganisationerna, identifierar och inventerar vilka områden som kan göras mer attraktiva för att styra bort det vattenburna friluftslivet från skyddsvärda, grunda vikar.

SYNPUNKTER FÖRSLAG TILL HAVS- & KUSTPLAN

- Värmdö kommun arbetar fram en tydlig konsekvensanalys, vilket ger en mycket tydligare översikt av vilka konsekvenserna blir på det vattenburna båtlivet

Värmdö kommun, en attraktiv plats

Förslaget till havs- och kustplan berör i vissa delar även det vattenburna friluftslivet, fritidsboende samt turism som besöker vår kommun via väg och vatten. Inom Värmdö finns ett flertal båtklubbar och kommersiella marinor där många fritidsbåtar har sin hemmahamn. Kommunens läge mitt i Stockholms skärgård gör att många fritidsbåtar besöker öar, gästhamnar, varv, naturhamnar, butiker, restauranger och andra verksamheter. Många passerar också kommunens vatten på väg genom skärgården. Dessa verksamheter skapar många arbetstillfällen, särskilt inom mindre företag.

Båtklubbar och marinor inom Värmdö kommun

Inom kommunen finns 25 båtklubbar, anslutna till SMBF, med närmare 4000 medlemmar varav 700 medlemmar i Gustavsbergs Båtklubb, huvudsakligen är boende inom Värmdö kommun. Därutöver finns många privata båtar vid olika bryggor och på trailers. Här finns också flera marinor för fritidsbåtar vars verksamhet innebär ett ansevärt antal helårstjänster. Vi anser att det är viktigt att skapa möjligheter för kommunens medborgare att kunna utöva vattenburet friluftsliv och att kunna arbeta inom kommunen. Det ligger också linje med principen att det är mer hållbart att utveckla befintliga och etablerade hamnar än att exploatera nya områden. På så sätt kan jungfrulig natur och känsliga områden bevaras.

Förslaget innebär en Inskränkning av allemansrätten

I förslaget till havs- och kustplan anges under rubriken "Naturmiljö" bland annat följande som förslag till riktlinjer:

- *“Vågskyddade grunda kustområden och vikar med mjuka bottnar värnas. Låg- och oexploaterade områden bevaras och skyddas för framtiden genom formellt skydd och förbud mot anläggning av nya bryggor och muddring. I särskild skyddsvärda vikar bör båttrafik och ankring i områden grundare än 6 meter förbjudas.*
- *I grunda vikar med befintliga bryggor bör muddring och båttrafik begränsas för att minska grumling.”* (Allmänna intressen/ Hav i balans och rent vatten sid 6.)

Vi vill framhålla att sådana generella kommunala regler kan vara mycket problematiska och innebära avsevärda inskränkningar av till exempel Allemansrätten.

Gustavsbergs båtklubbs hävdar att Värmdö kommuns förslag med reglering av dispositionen av vattenområden under sex meter innebär oacceptabla inskränkningar. Vår ståndpunkt är att förslaget även strider mot proportionalitetsprincipen så väl som mot likabehandlingsprincipen.

Vidare anser vi att förslaget strider mot lagstiftningen och inte ligger inom ramen för den kommunala kompetensen.

Därtill vill vi lägga att en tydlig konsekvensanalys måste arbetas fram, det saknas i det nu framlagda förslag till havs- och kustplan.

SYNPUNKTER FÖRSLAG TILL HAVS- & KUSTPLAN

Tillgång till naturhamnar

Det är viktigt att göra det möjligt för det vattenburna friluftslivet att ha tillgång till säkra naturhamnar och stränder, utöver anlagda gästhamnar med bryggor.

För att undvika ankring på känsliga bottnar kan mindre känsliga områden göras attraktiva genom att fasta bojar läggs ut. Det kan handla om bojar där större båtar kan ligga på svaj, utan kontakt med fastlandet. Det kan också vara bojar som är lämpliga att använda i stället för ankring vid förtöjning mot land. Svenska Kryssarklubben har inom Värmdö kommun redan i dagsläget ett antal utplacerade förtöjningsbojar där båtar kan förtöja säkert utan att riva upp botten vid ankring. Ett annat framgångsrikt exempel är Skärgårdsstiftelsen, som vid Nåttarö placerat ut bojar för förtöjning både på svaj och mot land. Bojarna är placerade på så sätt att de skyddar den känsliga botten där det växer ett större område med ålgräs.

Gustavsbergs Båtklubb är mycket väl införstådda med att vissa grunda vikar kan behöva ett stärkt skydd mot negativ påverkan. Ålgräsängar och andra platser där fisk och andra organismer lever och förökar sig måste givetvis skyddas. De olika kartorna i planen visar tydligt på omfattningen av grunda vikar och andra områden som kan behöva stärkt skydd av olika slag. Vi anser att det är relevant att känsliga vikar bevaras och skyddas, men att beslut om begränsningar måste byggas på inventeringar i fält och faktabaserad dokumentation och inte genom generella antaganden om att alla bottnar inom stora områden är skyddsvärda på grund av djupet.

Förslaget att generellt inom Värmdö kommun förbjuda ankring på bottnar under sex meters djup strider mot proportionalitetsprincipen och innebär för stora inskränkningar av till exempel allemansrätten. Om det finns särskilda skäl för att inte ankra på en viss plats bör detta givetvis uppmärksammas och informeras om. Båtfolk värnar om miljön och följer regler om det finns motiv bakom dem.

Båtar skadar inte naturen

Underlaget till förslaget att generellt begränsa båttrafik i vatten grundare än sex meter bygger på det felaktiga antagandet att all fartygstrafik är skadlig för bottenlivet.

Kanoter, roddbåtar, motor- och segelbåtar med låg fart gör en helt annan påverkan på naturen än en större motorbåt i hög fart eller ett passagerarfartyg.

Inom områden som föreslås skyddas går det idag flera allmänna farleder som går genom vatten som är grundare än sex meter. (Ett exempel på en sådan farled är den från Baggensfjärden och förbi Strömma - som delar Ingarö från Farstalandet/Värmdölandet.)

Information

Vi vill även påtala att det är av stor vikt att informationen om eventuellt skyddade områden inom Värmdö kommun tillgängliggörs avseende eventuella ankringsförbud eller tillträdesförbud. I sjökort finns idag ingen information om inrättade nationalparker, naturvårdsområden eller Natura 2000-områden. Det ställer stora krav på kommunen att sprida informationen för att inte riskera att göra utövarna av vattenburet friluftsliv till ofrivilliga regelbrytare. Detta med tanke på att Värmdö skärgård besöks av båtfolk från flera olika kommuner och länder.

SYNPUNKTER FÖRSLAG TILL HAVS- & KUSTPLAN

Efterlevnad och sanktioner

Hur efterlevnaden av tillträdesbegränsningar ska övervakas, och hur eventuella sanktioner ska kunna beslutas om, är andra frågor som kommunen måste ta ställning till innan ett kommunalt förbud införs.

Båtar som i enlighet med Sjölagens rätt till nödhamn bryter mot ett tillträdesförbud ska undgå sanktion.

Slutliga kommentarer

Som tidigare nämnts ser vi det som övervägande positivt att kommunen gör denna form av översiktlig planering. Positivt för båtlivet är också att:

- Service på kärnöarna byggs ut
- Kommunen satsar på att kollektivtrafiken utökas för åretruntboende, gynnar även det vattenburna båtlivet
- Ytterskärgårdens karaktär bevaras (ingen ny bebyggelse)

Utöver det som framförts ovan skulle vi gärna se ett större fokus på följande åtgärder:

- Vi ser gärna att det etableras fler säkra förtöjningar i naturhamnar. Slitage på martallar, sly och bergsskrevor som spricker när bergskilar används för förtöjning är inte långsiktigt hållbart. Fler fasta bergöglor, eller öglor fästade i stora naturstenar (bojstenar) som läggs ut i anslutning till strandkanten, skulle minska slitage på naturen och öka säkerheten för de som förtöjer.
- Ökad tillgång till toaletter på land/bajamajor vid naturhamnar. Det skulle få fler besökare att inte göra sina behov bakom buskar och lämna papper mm synligt och åtkomligt.
- Fler möjligheter för båtägare att tömma sina toatankar. I dag finns det inte tillräckligt många inom Värmdö kommun för att täcka behovet.
- Värmdö kommun verkar för att etablering av fler båtbotentvättar sker. I dag finns det inte tillräckligt många inom Värmdö kommun för att täcka behovet.
- Att en Havs- och Kustplan för framtiden även inbegriper åtgärder mot invasiva djurarter.

Gustavsbergs Båtklubb, GBK, vill på det bestämdaste avråda från att införa generella begränsningar som ankring, förtöjning och sjöfart inom stora områden inom Värmdö kommun på det sätt som föreslås i planen.

För fler konstruktiva svar på remissförfrågan hänvisar vi också till Saltsjö-Mälarens Båtförbunds remissvar, som vi i stort också ställer oss bakom.

SYNPUNKTER FÖRSLAG TILL HAVS- & KUSTPLAN

Om Gustavsbergs båtklubb

Gustavsbergs Båtklubb, GBK, är sedan 1922 en båtklubb vilken är etablerad inom Värmdö Kommun. Med ett medlemsantal på ca 700-och verksamhet i två olika hamnar, Farstaviken och Mölnvik, tillhör vi en av de största båtklubbarna i Värmdö kommun. GBK arbetar aktivt med miljöförbättrande åtgärder och har tidigt satsat på egen anläggning för toatömning av latrintankar i våra klubbmedlemmars båtar. Vi har sedan ett antal år tillbaka en egen anläggning för båtbotentvätt. Gustavsbergs Båtklubb värnar verkligen en levande och hållbar skärgård.

Gustavsberg den 2023-09-06

För Gustavsbergs Båtklubb, GBK.

Anders Persson, ordförande

E-post: ordforande@gustavsbergsbatklubb.se